

Berg, Rokke og Asak Historielag

Årsmelding

2020

Årsmøtet

Årsmøtet ble avholdt på Rokke bygdetun 13. februar 2020 kl 18.00. Møteleder var Freddy Fagerholt og referent var Sissel H. Jensen.

Årsmelding og regnskap ble enstemmig godkjent. Kontingenten forble uendret med kr. 200 for enkeltmedlem og kr. 300 for par. Resultatet av valgene ble som følger:

Leder for 1 år:	Helge Warberg, ny
Styremedlem 2 år	Leif Vegelbo
Styremedlem 2 år	Sissel Hildebrand Jensen, gjenvalg
Styremedlem 1 år	Rolf Myhre Nilsen, gjenstår
Styremedlem 1 år	Øystein Lie, gjenstår
Varamedlem 1 for 1 år	Trond Fjeld, gjenvalgt
Varamedlem 2 for 1 år	Odd Nilsen, gjenvalgt
Varamedlem 3 for 1 år	Aud Kolrud, gjenvalgt

Styret

På første styremøte konstituerte det nye styret for 2020 seg slik:

Leder:	Helge Warberg
Nestleder:	Rolf Myhre-Nilsen
Kasserer:	Øystein Lie
Sekretær:	Leif Vegelbo
Styremedlem:	Sissel H. Jensen
1.varamedlem	Trond Fjeld

Styrets arbeid

Styret har t.o.m novemberr avholdt 9 styremøter samt et i februar 2021. En rekke avklaringer har skjedd mellom møtene pr. e-post og telefon. Styret valgte ny huskomité for Bryggerhuset , disse er Trygve Simensen, Rolf Myhre-Nilsen og Leif Vegelbo.

På første styremøte holdt Øystein Lie innføring i dataprogrammet Styreweb.

Helge Warberg har arbeidet med teksting av film om gammel meieridrift i Rokke. Denne vil etter hvert gjøres tilgjengelig på lagets hjemmeside

Av saker som kan ha særlig interesse er styrets sak om å gå imot planer om vindkraft utbygging på Syverstad øst/Tømmeråsen på grensen mellom Halden og Skjeberg. Saken ble reist av husmannsgruppen, og Morten Dalby har satt seg særlig godt inn i problemstillingen. Styret oppfatning er at historielaget skal arbeide aktivt for å unngå etablering av vindturbiner i dette området og vil på samme måte som grunneierne i området i Halden kommune motsette seg anleggsdrift i dette området av hensyn til landskapets natur- og kulturhistoriske verdi. Man ønsker å bidra til å sikre at bygdefolket i framtida skal være spart for den miljøforurensingen som vindturbiner vil medføre – visuelt, lydmessig og i form av ødelagt kulturlandskap i og rundt

anleggsområdet. Nær ved og delvis i området ligger bygdeborg, bronsealderrøyser og husmannsplasser. Styret mener man må sikre området til rekreasjons-, friluft- og idrettsarrangementer. Styret nedsatte en gruppe som er gitt fullmakt til å arbeide videre med saken på vegne av styret. Denne består nå av Morten Dalby, Jan Erik Sørli og Gerd Bjørseth. Forslag til uttalelse vil bli lagt fram på medlemsmøte i 2021.

Representasjon

Helge Warberg og Rolf Myhre-Nilsen ble valgt til lagets representanter til årsmøte i Østfold historielag som etter coronautsettelse i mars ble avholdt lørdag 19.09.2020, men fortsatt pga smittefare kunne vi ikke delta. Øystein Lie og Trond deltok på møte for tillitsvalgte i historielagene som ble avholdt 04.10.20 i regi av Østfold historielag.

Bilde og slektsgransking

Laget har fortsatt arbeidet med innsamling og gamle fotografier fra bygda til nettarkivet.

Bryggerhuset

Bryggerhuset fungerer nå som stedet hvor lagets virksomheter foregår. Alle arkiver og litteratur som tidligere var oppbevart i skolen, er nå flyttet over til Bryggerhuset. Det er installert eget bredbånd i huset. Ny kloakkledning ble lagt på vårparten noe som medførte demontering og senere gjenoppbygging av trappa ved inngangen. Husgruppa under ledelse av Trygve Simensen har de par siste månedene av året jobbet med å musetette huset. Dette har skjedd ved montering av skinner, musebørster og stålull i hulrom.

Aktiviteter i Bryggerhuset

Styret og husmannsgruppa samt gruppen for slektsgransking har sine faste samlinger i huset. I mars rakk Trygve Simensen å avholde 3 bakekurs før coronasmittefaren begrenset ytterligere virksomhet bl.a. bakekurs på høsten. Planlagte aktivitetsdager for elever fra Berg skole måtte avlyses.

Økonomi

Laget har en sikker økonomi. Årets regnskap viser et overskudd på kr. 144.868,65.

Pr. 31.12.2020 har historielaget kr. 251.507,16 på konto i Berg Sparebank + kr. 1.000 i kundefordringer.

I 2020 har laget mottatt støtte og gaver med samlet beløp kr. 173.601 fordelt som følger:

Halden kommune	kr. 5.500
Gaveforsterkningsordningen	kr. 46.625
Berg Sparebank	kr. 3.000
Sparebankstiftelsen1Halden	kr. 2.500
Landslaget – Skolesekken	kr. 11.700
Momskompensasjon	kr. 26.195
Momskompensasjon (2019)	kr. 26.401
Østfold historielag	kr. 1.680
Sparebankstiftelsen1 Halden	kr. 50.000
(øremerket Husmannsprosjektet)	

Årboken Bergsokningen 2020

”Bergsokningen” ble en suksess, og første opplag selger fortsatt. Redaksjonskomitéen har jobbet meget godt og foretatt intervjuer, selv produsert artikler og innhentet og mottatt materiale fra mange. Komitéen hadde også i år mer materiale enn man kunne få plass til i denne utgaven. Også i år gir en rekke sponsorer tilskudd til utgivelsen. For øvrig har salget av årboken bidratt sterkt til historielagets økonomi.

Husmannsgruppen/Husmannsprosjektet

Husmannsprosjektet startet opp i 2019 og har som mål å samle, utvikle og spre kunnskap om husmannsvesenet og husmannsplasser i Berg, Rokke og Asak. I løpet av dette året er ca 60 husmannsplasser og kulturminner i Asak og Rokke kirkesogn blitt merket med skilt med informasjon om plassene og husmenn som levde der, hovedsakelig ut fra opplysninger i folketellingene 1801, 1865, 1875 og 1900. Plassene blir samtidig registrert i Riksarkivet gjennom www.kulturminnesok.no. Prosjektet har profesjonell bistand til å utarbeide orienteringskart der plassene er inntegnet, slik at folk flest kan finne fram. Det legges ut informasjon om prosjektets aktiviteter og oversikt over husmannsplasser på historielagets hjemmeside på internett: www.brahistorielag.no. Prosjektet følges også opp fortløpende med artikler på Berg, Rokke og Asak historielags facebook-gruppe.

16. juli arrangerte prosjektet i samarbeid med turistkontoret i Halden en kulturvandring til Mørk gård og husmannsplassene på Mørksættet med 54 deltakere.

En planlagt tur 16. april for medlemmer i historielaget til husmannsplasser og kulturminner langs elva Fisma i Torpedalen måtte dessverre avlyses på grunn av smittefaren. Denne turen vil bli arrangert på et senere tidspunkt.

Prosjektet har lagt opp til å registrere og merke 30-40 nye husmannsplasser og kulturminner i løpet av 2020. Husmannsgruppens arbeid har fra starten mottatt økonomisk støtte fra Sparebank1stiftelsen i Halden. Stiftelsen innvilget i 2020 ytterligere kr. 50.000,- til arbeidet. Vi retter stor takk til Sparebank1stiftelsen for sin sjenerøse støtte til dette for oss viktige arbeidet.

Folketellingen 1920

Husmannsgruppa har, med Digitalarkivet som oppdragsgiver, utført arbeidet med å transkribere personopplysningene fra folketellingen i 1920 for Berg kommune til elektroniske data. Dette dreier seg om personopplysninger for ca. 6500 personer. Digitalarkivets data fra folketellingen 1920 er gjort offentlig tilgjengelig og elektronisk søkbar fra desember 2020.

Aktiviteter

Det nye styret startet med gode intensjoner om å videreføre lagets aktivitetsnivå og ønske om interessante tilbud for medlemmene og laget aktivitetsplan med variert innhold. Covid 19 pandemien satte en stopper for dette.

Vårvandringen i april som husmannsgruppen hadde planlagt langs elva Fisma ble innstilt. Senere på året lyktes gruppen imidlertid med en flott tur til husmannsplassen på Mørksættet i samarbeid med Halden turist.

Planlagt soldatleir på Veden skanse/Berg bygdetun måtte avlyses. Det samme skjedde beklageligvis med den tradisjonelle friluftsgudstjenesten 2. pinsedag.

Både vår og høst – henholdsvis to dager i juni og to dager i september – har laget vanligvis arrangert skolebesøk på Rokke skole og Bergtunet. Freddy Fagerholt hadde også i år lagt nytt program og fått innvilget økonomisk støtte fra "Den kulturelle skolesekken". Begge arrangementer ble avlyst, men pengene overføres til neste år med håp om smittefrie tilstelninger.

Husmannsgruppen fremmet på forsommeren forslag om et medlemscruise fra Tistedal til Krappeto med MS Brekke med orienteringer om slusene og Tølsbystiftelsen. Interessen var stor og turen i detalj planlagt, men smitten og helsen satte en stopper også for dette arrangementet. Det samme skjedde med annonsert tur til Isegran på Kråkerøy med omvisninger.

Både julemarked på Rokketunet og lagets årlige julemøte måtte innstilles. Det "etterslep" historielaget således har av interessante aktiviteter, ser styret fram til å kunne invitere til når det igjen blir trygt å samles uten fare for livstruende smitte.

Gjellestadskipet

At det i vårt distrikt nå graves ut et vikingskip for første gang siden 1905 er i seg selv en begivenhet av internasjonalt format. At det for historielaget ikke har kunnet være forsvarlig å arrangere en egen omvisning for medlemmene til stedet er uhyre leit. Imidlertid nyttet mange muligheten til oppleve omvisning gjennom Historisk Museums egne opplegg for omvisninger. Så snart det gis mulighet for større samlinger ønsker styret å invitere til medlemsmøte om utgravningene.

Berg Bygdetun

Styret har gjenopptatt samarbeidsmøter med Østfoldmuseene ad Berg Bygdetun. Østfoldmuseene er ansvarlig for driften og vedlikehold. Hva gjelder større kostnadskreven reparasjonsarbeider på bygningene er man avhengig av tilleggsbevilgninger fra eieren av bygningene dvs. Halden kommune. Spesielt lagården er i behov av omfattende fornyelse av gavlvegg og deler av langvegg ved utskifting av tømmer. Eier er gjort kjent med dette både i søknad fra Østfoldmuseene og senere fra historielagets styre. Eier har ikke vist interesse for å ta ansvar for bygningen(e).

Historielaget eier smia som for en del år siden ble satt opp på dugnad av medlemmer i historielaget og bondelaget. Blåsebelgen i smia er fornyet med spesialtilpasset nytt skinn.

Styret har tar sikte på å sette sammen en dugnadsgjeng som kan følge opp bygdetunet og gjøre enklere vedlikeholdsarbeider på bygninger og eiendom bl.a melkerampe som trenger oppjustering.

Tanker om aktiviteter i året som kommer

Styret ser det hensiktsmessig at utsatte aktiviteter gjennomføres i 2021 så snart det blir forsvarlig. Dette vil si når vaksineringen av befolkningen har kommet så langt at man kan gjennomføre smittefrie samlinger. De aktivitetene som kan bli aktuelle:

- Vårvandring langs elva Fisma med besøk til flere husmannsplasser
- Soldatleir på Veden skanse – (Berg Bygdetun)
- Tradisjonen med friluftsgudstjeneste 2. pinsedag på Berg Bygdetun i samarbeid med kirkene
- Skolebesøk for 5. klassingene fra Berg skole på Rokketunet
- Skolebesøk for 4. klassingene fra Tistedal og Berg skoler på Bergtunet
- Båttur med M/S Brekke til Krappeto
- Tur til Isegran Maritime senter, veteranbåten M/S Hvaler og "Håpets katedral"
- Julemarked en helg i november 2021.

Styret har også ønske om å kunne invitere til medlemsmøter med aktuelle temaer/foredragsholdere.

Medlemmer

Pr. 31. desember 2020 har historielaget 197 medlemmer. På lagets facebookside har vi opp mot 1.100 følgere, hvilket vil si at interessen for historielaget og våre aktiviteter er lang større en medlemstallet skulle tilsi.

Styret retter en stor takk til alle som bidrar både økonomisk og som stiller opp med arbeidsinnstas på ulike arrangementer og dugnader.

Helge Warberg	Rolf Myhre-Nilsen	Øystein Lie	Sissel Jensen	Trond Fjeld	Leif Vegelbo
Leder	nestleder	kasserer	styremedlem	1. varamed.	sekretær